

Aprob,

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

Raport

privind vizita efectuată la Penitenciarul Mioveni, județul Argeș

Sumar: prezentul Raport întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Penitenciarul Mioveni, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea vizitei**
- 2. Constatările rezultate din vizita efectuată**
- 3. Recomandări**

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 14, art. 29³ și art. 29⁷ alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în legătură cu două situații prezentate în mass-media, una referitoare la faptul că zeci de deținuți amenințau cu greva foamei, incidentul fiind declanșat după mutarea forțată a doi deținuți, și cea de-a doua referitoare la sinuciderea unei persoane private de libertate aflate în custodia Penitenciarului Mioveni, *aspect sesizate în mass-media*.

În acest context, Avocatul Poporului a dispus efectuarea unei vizite inopinate, care s-a realizat în data de 10.08.2017 la Penitenciarul Mioveni.

Obiectivele vizitei au vizat următoarele: verificarea condițiilor de detenție, tratamentul aplicat persoanelor private de libertate.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanții instituției Avocatul Poporului, _____, jurist, și _____, medic, consilieri în cadrul Centrului Zonal Craiova, asistent social, lector univ. dr. _____ reprezentant al Colegiului Național al Asistenților Sociali din România și comisar _____, reprezentant al O.N.G. Organizația Pentru Apărarea Drepturilor Omului - Filiala Regională Craiova.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

La data efectuării vizitei se aflau în custodia Penitenciarului Colibași un număr de **489 persoane private de libertate, la o capacitate legală de 492 locuri dintre care, 477 la sediul unității și 15 la G.A.Z. (Gospodăria Agro-Zootehnică), gradul de ocupare fiind de 99,4%**. Numărul total de paturi instalate era de 773, **fiind ocupate 489** (capacitate existentă 63,26%).

Penitenciarul Mioveni este profilat pe custodierea persoanelor private de libertate, în regim de maximă siguranță, regim închis și individualizate în regim deschis – muncă. În penitenciar erau custodiați la data vizitei, **485 de bărbați și 4 femei**.

Penitenciarul Mioveni dispunea de șase secții de deținere și o secție exterioară (G.A.Z.), având 80 de camere de cazare la sediul unității și trei camere de cazare la G.A.Z.

Cele patru persoane private de libertate – femei (două arestate preventiv, una regim deschis, una regim închis) erau custodiate în Secția E1.F, care dispunea de 4 camere de cazare.

În cadrul Secției E1, care dispunea de 20 de camere de cazare erau custodiați **63** de deținuți (deținuți majori care executau pedeapsa în regim de maximă siguranță, deținuți majori față de care instanța a dispus măsura educativă a internării într-un centru de detenție cu continuare în penitenciar, deținuți tineri arestați preventiv și deținuți tineri față de care instanța a dispus măsura educativă a internării într-un centru de detenție cu continuare în penitenciar).

Secția E2 dispunea de 16 camere de cazare, fiind custodiați **55** de deținuți care executau pedeapsa în regim de maximă siguranță, unii dintre ei fiind clasificați cu risc pentru siguranța penitenciarului. Secția E3 dispunea de 9 camere de cazare, în care erau custodiați un număr de **142** de deținuți care executau pedeapsa în regim închis. Secția E4 dispunea de 8 camere de cazare, în această secție erau custodiați **131** de deținuți care executau pedeapsa în regim închis (selecționați la activități productive).

Secția 5 era formată din două tronsoane:

- E5A avea 11 camere de cazare în care erau custodiați **35** de deținuți arestați preventiv și aflați în perioada de carantinare-observare;
- E5B avea 12 camere de cazare în care erau custodiați **41** de deținuți arestați preventiv și **9** deținuți care erau cazați la camerele din cadrul infirmeriei (E5.28, E5.29, E5.30).

În cadrul Secției 5 se aflau două camere folosite pentru executarea sancțiunii disciplinare cu izolarea, o cameră de protecție și o cameră pentru custodiarea deținuților care executau pedeapsa în regim închis sau maximă siguranță, aflați în refuz de hrană. Pentru deținuții care executau pedeapsa în regim semideschis sau deschis, exista o cameră în cadrul infirmeriei destinată pentru perioada aflării în refuz de hrană.

Activitatea Penitenciarului Mioveni era asigurată de un număr de **322** de persoane, angajate ale Administrației Naționale a Penitenciarelor, **59 de posturi fiind vacante**.

Condiții de cazare

Echipa a vizitat camerele de deținere, sesizând condiții de cazare necorespunzătoare (camera E1.6 – regim maximă siguranță, camera E 1.11 - regim arest preventiv tineri, camera

E 3.8 – regim închis, camera E5.14 – regim deschis tranzit, camera E5.19 - regim arestați preventiv).

Camerele de detenție din cadrul secțiilor E1 și E2 au fost reabilitate în totalitate, prin executarea de reparații curente efectuate în perioada 2015-2016. În cursul anului 2016 s-au executat și lucrări de anvelopare a acestor secții cu polistiren expandat și reabilitarea acoperișului clădirii prin montarea unei învelitori noi din tablă tip țiglă metalică.

Camerele de detenție din cadrul secției de deținere E5 au fost supuse unor lucrări de reabilitare prin executarea reparațiilor constând în: reparații tencuieli, zugrăveli lavabile, placări pereți și pardoseli din gresie la grupurile sanitare și camera de alimente, montarea de uși și ferestre termopan din PVC, etc.

Referitor la supraaglomerare, echipa de vizitare a constatat că în camera E 1.6 – regim maximă siguranță, erau instalate 6 paturi suprapuse, fiind toate ocupate. Camera avea o suprafață de 16,79 m², care raportată la numărul de paturi instalate **nu asigura cei 4 m²/persoană, prevăzuți de Ordinul Ministrului Justiției nr. 433/ C/ 2010 privind Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate.**

În camera E 1.11 - regim arest preventiv tineri, erau instalate 6 paturi suprapuse, la data vizitei fiind ocupat doar un singur pat. Camera avea o suprafață de 16,75 m², care raportată la numărul de paturi instalate, **nu asigura cei 4 m²/persoană, prevăzuți de Ordinul Ministrului Justiției nr. 433/ C/ 2010.**

În camera E 3.8 – regim închis erau instalate 30 de paturi suprapuse pe două și trei niveluri, fiind ocupate la data vizitei 22. Camera avea o suprafață de 56,71 m², care raportată la numărul de paturi instalate **nu asigura cei 4 m²/persoană, prevăzuți de Ordinul Ministrului Justiției nr. 433/C/2010.**

Din discuțiile cu conducerea penitenciarului, a rezultat că pentru îmbunătățirea condițiilor de cazare în secțiile E3 și E4, unitatea de detenție a întocmit o notă de fundamentare și o temă de proiectare care a fost avizată de A.N.P. Aceste lucrări presupun recompartimentarea secțiilor de deținere, astfel încât în locul camerelor de deținere mari existente în prezent, să fie realizate camere cu o capacitate de cazare pentru maxim 6 persoane, în vederea diminuării fenomenului de supraaglomerare.

În camera E5.14 - regim deschis tranzit erau instalate 6 paturi, fiind ocupate doar 3. Camera avea o suprafață de 25,57 m² și 110,96 m³, care raportată la numărul de paturi instalate *asigura cei 4 m²/persoană și 6 m³ aer/persoană, prevăzuți de Ordinul Ministrului Justiției nr. 433/ C/ 2010.*

Camera E5.19 - regim arestați preventiv se afla la data vizitei în renovare. Din documentele prezentate de conducerea penitenciarului, a rezultat că anterior, în camera E5.19 - regim arestați preventiv erau instalate 19 paturi, fiind ocupate doar 8. Camera avea o suprafață de 32,43 m², care raportată la numărul de paturi instalate, **nu asigura cei 4 m²/persoană prevăzuți de Ordinul Ministrului Justiției nr. 433/ C/ 2010.**

Camera E1.6 avea în dotare o cameră de alimente și un grup sanitar dotat corespunzător. Camera era curată, pereții și tavanele nu prezentau igrasie, paturile erau noi, prevăzute cu sertare și cu scăriță pentru acces la paturile suprapuse. Camera avea în dotare televizor și masă cu patru scaune. **Grupul sanitar al camerei avea un wc defect (apa curgea continuu) și tavanul prezenta porțiuni cu igrasie.**

Camera E1.11 era curată, nu exista mușcături sau igrasie (camera nu a fost renovată recent), cazarmamentul era în stare bună și curat, nu s-a constatat prezența insectelor.

În camerele vizitate se aflau câte o masă și 4-6 scaune, câte 6 paturi suprapuse câte două, prevăzute cu saltele și lenjerie de pat. În fiecare cameră se afla un televizor pus la dispoziție de penitenciar.

Camerele vizitate erau prevăzute cu ferestre care permiteau iluminatul natural suficient, precum și cu surse de iluminat artificial funcționale, asigurându-se parametrii de confort luminos.

Camerele aveau cambuză (închisă cu ușă PVC) și grup sanitar cu două chiuvete cu acces din cameră, separat de spațiul locuibil. WC-ul de tip turcesc era separat de restul băii, iar dușul era prevăzut cu perdea pentru asigurarea intimității.

Deținuții au declarat că au permanent acces la apă rece și se respectă programul de furnizare a apei calde.

În timpul vizitei a fost verificată camera E5.19, care se afla în renovare, fuseseră montate ferestre cu geam termopan, ușa de la intrare era nouă, camera era zugrăvită de curând, urmând

să fie dată în folosință după terminarea în totalitate a lucrărilor de renovare. Grupul sanitar al camerei era renovat, pereții erau placați cu faianță și pavimentul cu gresie.

Referitor la asigurarea căldurii în camerele de deținere, din discuțiile cu conducerea penitenciarului a rezultat că o parte din rețelele de distribuție a agentului termic erau vechi, aveau pierderi și frecvent se efectuau lucrări de intervenție pentru repararea acestora. În perioada 2015-2017 s-au executat lucrări de reabilitarea a spațiilor de cazare din cadrul secțiilor E1, E2 și E5, fiind înlocuite rețelele interioare de distribuție a agentului termic, îmbunătățindu-se astfel asigurarea temperaturii în perioada sezonului rece. **Conducerea penitenciarului a admis că existau în continuare probleme la asigurarea căldurii în secțiile E3 și E4, care nu fuseseră încă reabilitate și pentru a căror reabilitare au fost solicitate fonduri.**

Deși în ziua vizitei temperatura exterioară era specifică unei zile toride de vară, în camere era o temperatură acceptabilă. Vizetele erau deschise la majoritatea camerelor, permisiunea fiind acordată tocmai pentru asigurarea parametrilor de confort termic al deținuților.

Igienizare, dezinfecție și deratizare: au fost executate trimestrial acțiuni de dezinfecție și deratizare. De la începutul anului până la data vizitei, au avut loc *două acțiuni de deratizare și dezinfecție* a întregii unități cu ajutorul unei firme specializate.

Membrii echipei de vizită nu au constatat prezența insectelor și a rozătoarelor la verificarea camerelor de deținere și a cazarmamentului, iar persoanele private de libertate intervievate, *nu au confirmat prezența acestora.*

Referitor la reglementarea fumatului în penitenciar, conform punctului de vedere al conducerii penitenciarului, *„fumatul este interzis în toate camerele de deținere, fiind însă permis în grupurile sanitare ale acestora, numai dacă sunt aerisite corespunzător și în afara programului de dimineață sau programului de îmbăiere al deținuților. Fumatul este interzis în totalitate în camerele destinate cazării deținuților cu afecțiuni medicale și a celor din regim semideschis și deschis”.*

Conform art. 3, alin. (1) din Legea 15/2016 privind modificarea și completarea Legii nr. 349/2002 pentru prevenirea și combaterea efectelor consumului produselor din tutun - *„Se interzice fumatul în toate spațiile publice închise, spațiile închise de la locul de muncă,*

mijloacele de transport în comun, locurile de joacă pentru copii. De la prezentele prevederi fac excepție celulele pentru deținuți din penitenciarele de maximă siguranță”.

În timpul vizitării secțiilor de deținere ale penitenciarului, *membrii echipei de vizită nu au sesizat miros de fum de țigară în niciuna din camerele de detenție și nici pe holuri.*

Condițiile de asigurare a hranei și servirea mesei: au fost intervievați mai mulți deținuți, care și-au exprimat nemulțumirea față de calitatea necorespunzătoare a hranei. Unul dintre aceștia a menționat că *„masa se servea zilnic în cameră, iar la norma de hrană pentru persoane diagnosticate cu diabet se primea zilnic carne”*. A mai menționat că se puteau cumpăra alimente de la magazinul din incinta penitenciarului, prețurile produselor din magazin fiind *„aproximativ asemănătoare cu prețurile din oraș”*. Referitor la calitatea hranei furnizate, o altă persoană privată de libertate intervievată a susținut că *„mâncarea din penitenciar este potrivită, eu mănânc mereu această mâncare și primesc carne în fiecare zi de când sunt la regim”*. Un alt deținut a precizat că, de multe ori se servea în hrana preparată grăsime în loc de carne, *declarându-se nemulțumit de calitatea hranei.*

Penitenciarul Mioveni deținea autorizație emisă de Direcția Sanitară Veterinară și Pentru Siguranța Alimentelor Argeș pentru blocul alimentar, cantină (popotă) și brutărie. A fost vizitat blocul alimentar al penitenciarului unde se preparase hrana pentru prânz și urma să fie repartizată persoanelor private de libertate. Erau prelevate probe din hrana preparată pentru fiecare regim alimentar, în borcane închise cu capace și etichetate, acestea fiind păstrate 48 de ore pentru eventuale verificări.

Agentul bucătar, agentul supraveghetor al blocului alimentar și șeful de tură verificau zilnic modul în care erau prelucrate alimentele. Verificarea din punct de vedere organoleptic a calității hranei preparate pentru toate regimurile alimentare, certificarea și avizarea acesteia pentru distribuirea în vederea consumului colectiv, se realiza zilnic de către un cadru medical și de către șeful de tură, consemnându-se în registru concluziile verificărilor, conform Ordinilor D.G.P. nr. 366/09.05.2002 și nr. 271/16.02.2004 (*„Indicațiile tehnice privind desfășurarea activității de hrănire a persoanelor private de libertate”* și *„Tabelul decadal de repartiție a alimentelor”*). La aceste verificări participa zilnic și un reprezentant din partea persoanelor private de libertate, conform planificărilor aprobate de directorul penitenciarului.

Membrii echipei de vizitare au degustat din hrana preparată pentru toate normele și au constatat că avea gust, miros, consistență și aspect corespunzătoare. Au fost verificate tabelele decadale de repartiție a alimentelor, meniul zilnic, rațiile și centralizatoarele zilnice de calorii asigurate și s-a constatat că acestea erau întocmite pe tipuri de regim, persoanele private de libertate erau alocate la o normă de hrană conform prevederilor legale și în funcție de recomandările medicale, în conformitate cu O.M.J. nr. 2713/C/2001 - Instrucțiunile privind aplicarea normelor de hrană pe timp de pace, pentru efectivele din Ministerul Justiției - Direcția Generală a Penitenciarelor.

Blocul alimentar era bine întreținut și curat, incintele erau curate, excepție făcând **pavimentul din gresie, care nu era într-o stare bună și în anumite locuri tavanele și pereții prezentau igrasie (camera de tranșare carne, hol, camera de spălare veselă).** Hrana era preparată de doi bucătari calificați, angajați ai penitenciarului, ajutați de mai mulți deținuți a căror stare de sănătate era verificată prin efectuarea de analize medicale în Penitenciarul Spital Mioveni.

Accesul la asistență medicală a persoanelor private de libertate

Organizarea cabinetului medical și situația personalului angajat: asistența medicală primară se asigură în penitenciar, unde funcționau 3 cabinete de medicină generală, un cabinet stomatologic, o sală de tratamente, amenajate și dotate conform prevederilor Ordinului nr. 153/2003 emis de Ministerul Sănătății și Familiei pentru aprobarea normelor metodologice privind înființarea, organizarea și funcționarea cabinetelor medicale – Anexa 2, dotarea minima obligatorie pentru cabinete medicale de specialitate. Existau de asemenea, un punct farmaceutic și o infirmerie cu două camere de izolare respiratorie și o cameră pentru bolnavi somatici dotată cu 5 paturi.

Autorizația Sanitară de Funcționare a compartimentului medical era în curs de reînnoire în conformitate cu prevederile Ordinului nr. 1016/2007 privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor, fiind depusă la Direcția de Sănătate Publică Argeș împreună cu toată documentația necesară.

Cabinetele medicale erau dotate cu canapea de consultații, dulap pentru păstrarea medicamentelor, dulap pentru păstrarea documentelor medicale, birou, scaune, echipament informatic, frigider, boiler electric, cântar electronic, taliometru, tensiometru, stetoscop, termometre, glucometru, teste pentru determinarea glicemiei etc. Unul din cabinetele medicale avea în dotare și un electrocardiograf și fiecare cabinet medical avea în dotare instalație cu tuburi de raze ultraviolete, folosită pentru dezinfecția cabinetului și a camerelor de deținere.

Cabinetul stomatologic era dotat corespunzător cu unit dentar, instrumentar stomatologic, aparatură pentru sterilizare, echipament informatic, măsuță instrumentar, frigider, boiler electric, birou, scaun, aparat de urgență etc. și acorda servicii stomatologice persoanelor private de libertate după un program avizat de conducerea unității.

La data vizitei în unitatea penitenciară erau angajați: un medic de medicină generală, un medic stomatolog, 11 asistenți medicali de medicină generală, un asistent de farmacie și un asistent medical de igienă.

Programul de lucru al medicilor și cadrelor medii, asigurarea consultațiilor, a continuității și a asistenței medicale: Programul de lucru al medicilor era de 7 ore/zi zilnic, programul de consultații era afișat la cabinetele medicale din fiecare secție de deținere. Planificarea activității personalului medical prezentată echipei de vizită a evidențiat faptul că se asigura permanența în acordarea serviciilor medicale.

Consultațiile medicale erau acordate de către medicul instituției la solicitarea persoanelor private de libertate, în baza unei programări efectuate pe fiecare secție de deținere sau ori de câte ori era nevoie în timpul programului de lucru al medicului unității. În cursul anului 2016 au fost acordate persoanelor private de libertate **9653 de consultații**, iar în anul 2017 erau înregistrate **5210 consultații**.

Consultațiile medicale de specialitate și investigațiile paraclinice (radiologie, analize laborator etc.), recomandate de către medic, se efectuau la nivelul cabinetelor de specialitate din unitățile penitenciare, în ambulatoriile de specialitate integrate din cadrul unităților sanitare aparținând Ministerului Sănătății și în cadrul altor structuri medicale aflate în relații contractuale cu CASAOPSNAJ.

Conform documentelor prezentate echipei de vizită, în anul 2016 au fost înregistrate **667 de internări** ale persoanelor private de libertate, din care 662 în penitenciarele spitale. În cursul anului 2017 au fost înregistrate un număr de **344 de internări**, din care 340 în penitenciarele spital.

Persoanele private de libertate cu boli cronice erau luate în evidența cabinetului medical, erau dispensarizate și li se asigura tratamentul și regimul alimentar corespunzător. Conform înregistrărilor din registrul de evidență a bolilor cronice, la data vizitei existau 257 bolnavi cronici (boli cardiovasculare - 42, afecțiuni digestive - 67, diabet zaharat - 27, afecțiuni psihice - 102, boli reumatice - 5, bronhopneumopatie cronică obstructivă - 8, epilepsie - 5, afecțiuni oncologice - 1).

Asigurarea tratamentului medical al persoanelor private de libertate custodiate în Penitenciarul Mioveni: în cadrul unității exista amenajat un punct farmaceutic unde medicamentele erau depozitate în condiții corespunzătoare. Penitenciarul Mioveni avea încheiat contract pentru furnizarea de servicii farmaceutice (eliberarea de medicamente compensate în baza rețetelor medicale prescrise persoanelor private de libertate, conform Contractului – cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum și a Ordinului nr. 429/C-125/2012 privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor).

Persoanele private de libertate beneficiau de medicamente compensate, în baza unei prescripții medicale eliberate de medicul penitenciarului sau medicii specialiști, iar diferența dintre prețul medicamentelor și valoarea compensată în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate era plătită din fondurile Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Persoanele private de libertate puteau beneficia la cerere de medicamente, produse naturiste sau suplimente nutritive achiziționate din fonduri proprii sau prin sectorul vizită de la familiile acestora, în baza unei cereri aprobate de directorul unității, dar numai cu avizul medicului care asigura asistența medicală în penitenciar.

Medicamentele prescrise de către medic erau eliberate prin cabinetele medicale din unitate, pentru o perioadă de 3-10 zile, atât pentru afecțiunile acute și subacute, cât și pentru afecțiunile cronice, fiind distribuite de personalul medical de serviciu.

La nivelul fiecărui cabinet medical exista un aparat medical de urgență, dotat în conformitate cu prevederile anexei 1 din Ordinul nr. 429/C-125/2012 privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Asistența medicală în caz de urgențe medico-chirurgicale: urgențele medico-chirurgicale care depășeau competența medicului unității penitenciare sau care interveneau în afara programului de lucru al medicului, erau prezentate după caz, la camera de gardă a Penitenciarului Spital Mioveni, la compartimentul de primiri urgențe al Spitalului Orășenesc Mioveni sau la unitatea de primiri urgențe a Spitalului Județean Argeș, cu înștiințarea conducerii penitenciarului privind situația apărută, în vederea asigurării mijlocului de transport și a escortei necesare. Penitenciarul avea în dotare o ambulanță folosită pentru transportul persoanelor private de libertate la unități medicale. În situații medicale deosebite, se apela Serviciul Național Unic de Urgență 112.

Asistența medicală în cazul bolilor infecto-contagioase (TBC, HIV, Hepatita etc.): în cazul unei suspiciuni de boală infecto-contagioasă se proceda la încarcerarea în cameră separată, în cadrul infirmeriei fiind amenajate două camere de izolare respiratorie. La data vizitei, în custodia penitenciarului nu existau persoane private de libertate diagnosticate cu HIV sau TBC, dar erau 34 de persoane diagnosticate cu hepatită cronică virală tip B și C, în stadiu de purtători.

Acordarea asistenței medicale consumatorilor de droguri: medicul consemna în fișa medicală, sub semnătura persoanei private de libertate, informațiile legate de consumul de droguri al acesteia. La data vizitei era înregistrată o singură persoană privată de libertate aflată în programul de tratament de substituție cu metadonă.

Constatarea leziunilor traumatice: acestea erau consemnate în Registrul de consultații medicale sau Registrul de autoagresiuni, după care se solicita examen de specialitate (chirurgie, medicină legală etc.), fiind anunțată conducerea unității pentru a se întreprinde demersurile legale.

Din verificarea documentelor, a rezultat că **în cursul anului 2016 au fost consemnate un număr de 51 de autoagresiuni, iar în anul 2017, până la data vizitei, erau înregistrate 36 de autoagresiuni.** În majoritatea cazurilor persoanele private de libertate și-au provocat plăgi la nivelul brațelor și antebrățelor sau au recurs la introducerea unor obiecte metalice (cuie) în regiunea frontală. *Conform evidențelor medicale, în toate cazurile s-a acordat asistență medicală în mod corespunzător.*

Echipa de vizită a solicitat să intervieveze o persoană privată de libertate cu leziuni recente de autoagresiune (plăgi superficiale la nivelul antebrățului), *constatând că plaga era pansată și îngrijită în mod corespunzător.* **Persoana privată de libertate examinată a afirmat că a fost lovită de un coleg de cameră „cu borcanul în cap” și cu pumnul în regiunea facială.** Din evidențele medicale a reieșit că persoana private de libertate a fost prezentată la Unitatea de Primiri Urgențe a Spitalului Județean de Urgență Argeș, unde a fost diagnosticată cu fractură de mandibulă. Deoarece medicul de specialitate chirurgie maxilo – facială era în concediu, a fost programat telefonic pentru consultație la Spitalul Militar Central din București. Până la data programată, persoana a fost internată pentru reevaluare psihiatrică și tratament în secția de psihiatrie a Penitenciarului Spital Mioveni, ulterior a fost internată și tratată în clinica de chirurgie maxilo-facială a Spitalului Militar Central din București și la Penitenciarul Spital București Rahova, secția ortopedie–traumatologie. Incidentul fusese înregistrat și urma să fie analizat de către Comisia de disciplină din cadrul Penitenciarului Mioveni. **În ziua vizitei deținutul era cazat singur în cameră, conducerea penitenciarului luând temporar această decizie pentru a preveni apariția altor incidente. De menționat că persoana în cauză era în evidență cu afecțiuni psihice, pentru care primea tratament recomandat de medic și avea în istoric mai multe fapte de autoagresiune (plăgi tăiate, ingestii de obiecte metalice).**

Din studiul documentelor medicale și din interviurile cu câteva persoane private de libertate, echipa de vizită a concluzionat că nu au existat cazuri de tortură, abuz sau rele tratamente din partea cadrelor penitenciarului, semnalate de către persoanele private de libertate.

Din verificare documentelor, a rezultat că în cursul anului 2016 nu a fost înregistrat niciun deces, iar în anul 2017 a fost înregistrat un deces prin sinucidere.

Conform punctului de vedere al reprezentantului organizației neguvernamentale – OADO-Filiala Dolj, s-a constatat că au fost efectuate îmbunătățiri în unitatea penitenciară, dar mai sunt necesare măsuri pentru eliminarea unor deficiențe, ca de exemplu: o parte din clădirile penitenciarului au nevoie de reparații atât în exterior, dar mai ales în interior, curțile de plimbare nu erau renovate și dotate corespunzător, în sezonul rece căldura nu este asigurată corespunzător în toate secțiile de deținere, prezența igrasiei în baia unei camere de detenție și la blocul alimentar.

Accesul la activitățile psihologice și socioeducative ale persoanelor private de libertate

*Activitatea de asistență psihologică în Penitenciarul Mioveni, era asigurată de 4 psihologi, unul îndeplinind atribuții de șef de serviciu, iar **un post de psiholog era vacant**. Din documentele prezentate de conducerea penitenciarului și din discuțiile purtate cu reprezentantul serviciilor psiho-sociale, a rezultat că în cadrul acestei activități s-a urmărit cunoașterea întregului efectiv de deținuți și intervenția terapeutică prin utilizarea metodelor și tehnicilor specifice pentru lucrul individual și în grup, în vederea optimizării și dezvoltării personale, a autocunoașterii și a formării deprinderilor de gestionare a situațiilor de criză pentru persoanele private de libertate.*

Activitățile psihologice se desfășurau în cabinetul psihologic al unității aflat la nivelul secției E1 și în cele 10 cluburi din cadrul secțiilor de deținere. Activitatea de consiliere psihologică era consecutivă unei evaluări psihologice, care evidenția necesitatea acestui tip de intervenție. Activitatea era planificată în orarul individual și se desfășura conform planificării, activitățile fiind consemnate în documentele specifice și în aplicația informatică. Fișa de consiliere individuală era completată la fiecare ședință de consiliere individuală, cu informații privind desfășurarea consilierii, cu modificările survenite și cu data planificării următoarei ședințe.

Conform programului de intervenție psihologică prezentat în cursul anului 2017, până la data efectuării vizitei s-au desfășurat 239 de programe de intervenție psihologică constând în: program destinat agresorilor sexuali, program destinat deținuților agresivi, programe de autocunoaștere și dezvoltare personală, de dezvoltarea abilităților sociale și de formare deținuți

de sprijin. S-au desfășurat, de asemenea, activități psihologice cu caracter nestructurat pentru 584 de deținuți, constând în activități psihologice pe bază de proiect, consiliere individuală/de grup consiliere în situații de criză și participare la stagii de practică.

Activitățile de asistență socială, la data vizitei penitenciarul avea angajați doi asistenți sociali care întruneau condițiile de exercitare a profesiei, **iar un post de asistent social era vacant.**

Am fost verificate registrele de activitate ale celor doi asistenți sociali și s-a constatat că acestea erau completate corespunzător, erau consemnate evaluările inițiale, periodice și finale, sedințele de consiliere și informare individuală, medierea legăturilor cu familia, etc.

Am fost solicitate și verificate planurile individualizate de evaluare și intervenție educativă și terapeutică, mapele programelor, oferta de programe și activități educative, de asistență psihologică și asistență socială, tabelele cu participanții la diferite activități ale Serviciului de asistență psihosocială, orarele profesioniștilor.

Documentele erau completate corespunzător, oferta de programe și activități educative, de asistență psihologică și asistență socială era variată și includea activități adecvate nevoilor educaționale, nevoilor psihologice și de asistență socială ale persoanelor private de libertate.

Nu exista un cabinet destinat special activităților de asistență socială conform prevederilor cap.VI Asistență socială, art. 185, alin.(2) din Ordinul nr. 2199/C/2011 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de organizare și desfășurare a activităților educative, cultural, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială din penitenciare, acestea desfășurându-se în cele 10 cluburi disponibile la nivelul unității și în camerele de detenție, de exemplu: (evaluarea inițială, observarea, informarea și consilierea persoanelor deținute în cele trei săptămâni de carantină).

Din datele statistice prezentate de personalul Serviciului de asistență psihosocială a rezultat că, de la începutul anului 2017 programele organizate și participarea persoanelor private de libertate a fost următoarea: programe de intervenție psihologică – 239 de deținuți; activități psihologice cu caracter nestructurat – 584 de deținuți; programe de intervenție socială – 145 de deținuți și activități sociale cu caracter nestructurat – 391 de deținuți.

Persoanele private de libertate aveau la dispoziție și o serie de programe educative și o participare numeroasă la concursurile tematice (1595 de participări în cursul anului 2017) și

activitățile cu caracter religios (o participare medie de 200 de persoane lunar la activitățile organizate de preotul ortodox al penitenciarului și 120 de persoane lunar la activitățile desfășurate în colaborare cu reprezentanții cultelor religioase).

Dreptul deținuților la instruire școlară, în cursul anului 2017 au fost organizate programe de școlarizare, 7 persoane private de libertate au absolvit învățământul primar, 6 persoane învățământul gimnazial și 16 persoane învățământul liceal.

Dreptul la informare al deținuților: era asigurat la nivelul fiecărei secții prin infochioscuri, biblioteci, aparatură radio-TV. Penitenciarul avea un fond de carte de 6358 de volume și un parteneriat de colaborare cu Biblioteca Județeană Argeș, care punea la dispoziția persoanelor private de libertate întregul său fond de carte.

Dreptul de practicare a religiei: s-a constatat că era respectată libertatea conștiinței, a opiniilor și libertății credințelor religioase a persoanelor private de libertate. Aveau dreptul de a participa, pe baza liberului consimțământ la servicii sau întruniri religioase organizate în penitenciar, puteau primi vizite ale reprezentanților cultului respectiv și puteau procura și deține publicații cu caracter religios, precum și obiecte de cult. În penitenciar exista o capelă creștin ortodoxă, iar din documentele Serviciului de asistență psihosocială, a rezultat că deținuții primeau vizite ale reprezentanților unor culte religioase (BOR, Serviciul Umanitar pentru Penitenciare – cultul adventist, Biserica evanghelică). La blocul alimentar se prepara alimentație preferențială în funcție de credința religioasă (postul creștin, abținerea de la carnea de porc), carnea fiind gătită și servită separat.

Am reținut cazul unui deținut care a solicitat să fie custodiat în cameră cu deținuți care sunt adepți ai aceleiași religii, din verificările efectuate a rezultat că acesta a participat la programele religioase ale Bisericii Ortodoxe Române, ale Bisericii Evanghelice și Serviciului Umanitar pentru Penitenciare (Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea). S-a constatat că nu a fost înregistrată nicio cerere a acestuia către conducerea penitenciarului, pentru a fi mutat în cameră cu alți deținuți de aceeași confesiune religioasă. În timpul vizitei a fost audiată o altă persoană privată de libertate ca fiind de aceeași religie și cu care deținutul dorea să fie cazat în cameră. Persoana interviuată a menționat că îl cunoștea pe deținut, dar nu avea legături personale cu acesta, nefiind de religie adventistă și nici nu dorea să fie cazat în

cameră cu acesta. A fost intervievat și șeful secției de deținere în care se afla custodiat deținutul, acesta a precizat că „deținutului i s-a respectat dreptul la libertatea religiilor” prin participarea la activități religioase și permiterea deținerii de obiecte de cult și publicații religioase.

Conform prevederilor legale, convingerile religioase nu sunt un criteriu pentru repartizarea deținuților în camere.

Dreptul deținuților la convorbiri telefonice: programul și durata convorbirilor telefonice la care aveau dreptul persoanele private de libertate erau în conformitate cu prevederile art. 133 din H.G. nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal. Programul era afișat în camerele de deținere, în camerele vizitate erau montate aparate telefonice pentru contact cu exteriorul și cu personalul secției, iar persoanele private de libertate care au fost intervievate au confirmat că le era respectat dreptul la convorbiri telefonice conform legii.

Dreptul deținuților la plimbare: pentru asigurarea dreptului la plimbare, Penitenciarul Mioveni beneficia de mai multe **curți de plimbare, care nu erau betonate și dotate corespunzător**, în conformitate cu art.132, alin.(2) din Ordinul nr. 1676/C/2010 pentru aprobarea Regulamentului privind siguranța locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Refuzuri de hrană și alte solicitări: din actele studiate și discuțiile purtate cu conducerea Penitenciarului Mioveni, a rezultat că în perioada ianuarie– august 2017 au fost înregistrate 22 de refuzuri de hrană, acestea fiind monitorizate, iar persoanele private de libertate care au intrat în procedura refuzului de hrană au beneficiat de asistență medicală în conformitate cu prevederile art. 54, alin. (3) și (4) din Legea nr. 254/2013.

În ceea ce privește unele aspecte semnalate de mass-media cu privire la existența unor incidente între deținuți și conducerea penitenciarului, ocazionate de mutarea unor persoane private de libertate în altă cameră de detenție, echipa de vizită a constatat din documentele

prezentate, că au fost înregistrate 3 cazuri de declanșare a procedurii de intrare în refuz de hrană în scop protestatar, care însă nu s-au respectat în mod legal, conform procedurii.

În cursul anului 2017, până la data vizitei, persoanele private de libertate custodiate în Penitenciarul Mioveni au formulat un număr de 8026 de cereri către conducerea unității, toate fiind soluționate în termenul legal.

Referitor la numărul rapoartelor de incident întocmite în Penitenciarul Mioveni, în perioada 01.01.2017 – 10.08.2017, au fost înregistrate 278 de rapoarte de incident, din care 180 pentru abateri foarte grave (acte de violență, sustragere/distrugere bunuri, deținere de bunuri interzise, amenințarea personalului, etc.) și 97 pentru abateri grave (autoagresiune, nerespectare obligații, tulburarea liniștii, etc). Comisia de disciplină a Penitenciarului Mioveni a clasat 16 din propunerile de sancționare, aplicând 262 de sancțiuni disciplinare, care au constat în suspendarea dreptului de a primi vizite (133), suspendarea dreptului de a primi și cumpăra bunuri, cu excepția celor necesare pentru igiena individuală și exercitarea drepturilor la apărare, petiționare, corespondență și asistență medicală (64), izolare (45), avertisment (18), suspendarea dreptului de a participa la activități culturale, artistice și sportive (2).

În cadrul interviurilor cu persoanele private de libertate au fost sesizate următoarele: condițiile de cazare necorespunzătoare, supraaglomerarea, fumatul în camerele de deținere, transferurile multiple între mai multe penitenciare, rele tratamente din partea personalului, neacordarea asistenței medicale, calitatea necorespunzătoare a hranei, prețurile mari ale produselor comercializate în magazinul din incinta penitenciarului, etc.

Spre exemplu: un deținut a declarat că suferea de mai multe boli cronice, nu a primit asistența medicală corespunzătoare, a fost internat de mai multe ori în Penitenciarul Spital Mioveni și starea de sănătate i s-a înrăutățit, era nemulțumit de hrana primită, dar era mulțumit de faptul că în perioada de iarnă căldura era asigurată corespunzător. Din verificarea documentelor medicale a rezultat că acesta era diagnosticat cu mai multe boli cronice, pentru care primea tratamentul corespunzător conform recomandărilor medicilor specialiști.

Un alt deținut a menționat supraaglomerarea din penitenciar, hrana necorespunzătoare și faptul că dorea să fie cazat în cameră cu deținuți adepți ai aceleiași religii (advențiști de ziua a șaptea).

Sesizările persoanelor intervievate au fost verificate de echipa de vizitare, iar constatările au fost cuprinse în prezentul raport și au fost formulate recomandări conducerii penitenciarului.

Un deținut și-a manifestat nemulțumirea cu privire la transferurile multiple, s-a constatat că acesta a fost repartizat pentru executarea pedepsei la penitenciarul Mioveni, fiind transferat de mai multe ori pentru afaceri judiciare la Penitenciarele București Jilava, București Rahova și Giurgiu, precum și pentru spitalizări la Penitenciarele Spital București Jilava, București Rahova și Mioveni. Începând cu data de 05.01.2017 a fost transferat pentru executarea pedepsei de la Penitenciarul București Jilava la Penitenciarul Târgu-Jiu conform deciziei A.N.P. și ulterior, în conformitate cu aprobarea executării pedepsei emisă de A.N.P. a fost transferat la Penitenciarul București-Jilava, fiind clasificat în regim semideschis.

Deținutul a înaintat o sesizare Ministrului Justiției referitoare la transferurile sale, sesizarea fiind remisă spre soluționare Administrației Naționale a Penitenciarelor. În răspunsul formulat către deținut, A.N.P. a precizat că a fost transferat temporar la Penitenciarul București Jilava în vederea prezentării la instanțele de judecată. De asemenea, s-a menționat în răspuns că transferarea la alte unități penitenciare a mai multor persoane condamnate, printre care și deținutul, a fost solicitată de administrația Penitenciarului București Rahova, deoarece acest penitenciar nu era profilat pentru deținerea condamnaților clasificați să execute pedeapsa în regim semideschis. Astfel, A.N.P. a precizat că, „în scopul respectării cerințelor legale internaționale, cu privire la aplicarea diferențiată a regimurilor de executare a pedepselor, luând în considerare spațiile de cazare insuficiente din Penitenciarul București Jilava, pentru executarea pedepsei în regim semideschis, s-a dispus transferarea de la Penitenciarul București Rahova la Penitenciarul Târgu-Jiu”.

Referitor la afirmațiile deținutului privind relele tratamente la care ar fi fost supus, conform referatului medical întocmit de medicul din Penitenciarul Mioveni, a rezultat că în perioada în care a fost custodiat în acest penitenciar s-a aflat în evidența cabinetului medical cu diagnosticele: Dischinezie biliară, Sindrom dispeptic gastrogen, Dorsalgie joasă și Boală hemoroidală. Din documentele medicale prezentate de către medicul șef al penitenciarului a rezultat că acesta a fost custodiat perioade scurte de timp în Penitenciarul Mioveni și s-a adresat de 19 ori la cabinetul medical al unității penitenciare, a primit și asistență medicală

dentară, conform fișei stomatologice. *În perioada custodierii nu s-a aflat în evidența cabinetului medical cu afecțiuni psihice și nici nu s-a prezentat cu semne de agresiuni fizice sau tortură.* Fusese alocat la norma de hrană 18 persoane bolnave, conform O.M.J. nr. 2713/C/2001. Pe perioada custodierii sale, deținutul a participat la mai multe programe educaționale, la concursuri tematice pe diferite teme și activități religioase.

Referitor la afirmațiile unui alt deținut, privind supunerea sa la abuzuri și nerespectarea drepturilor, din verificarea documentelor a rezultat că deținutului nu i s-au întocmit rapoarte de incident în cursul anului 2017, ultima sancțiune fiindu-i aplicată în ianuarie 2016, pentru atitudine necuviincioasă față de cadre și pentru lovire deținut. În perioada custodierii sale în Penitenciarul Mioveni, deținutul a participat la programe educaționale, consemnându-se la data de 27.12.2016 că „a manifestat disponibilitate și interes pentru a participa la activități educative, înregistrând progrese semnificative în demersul educativ”. În data de 31.10.2016 a fost inclus în programul social de pregătire pentru liberare, la data evaluării sale (27.12.2016) nu s-au identificat elemente care să necesite asistare socială. Conform ultimei sale evaluări psihologice din data de 27.12.2016, s-a consemnat că prezenta „slabă toleranță la frustrare, potențial agresiv manifestat în situații percepute ca frustrante, autocontrol deficitar, iar în perioada analizată a depus eforturi pentru respectarea normelor instituționale.”

În urma verificării documentelor medicale nu a rezultat că deținutul ar fi fost prezentat la cabinetul medical pentru consult medical în urma unor agresiuni fizice.

Un alt deținut a afirmat că nu a fost diagnosticat în mod corect cu privire la afecțiunile medicale de care suferea și nu primea tratamentul corespunzător. Au fost verificate documentele medicale și s-a constatat că deținutul se afla în evidența cabinetului medical cu mai multe diagnostice, a beneficiat de mai multe examene de specialitate și internări în spital (09.02.2017-02.03.2017 - Penitenciarul Spital Mioveni, secția medicină internă; 02.03.2017-09.03.2017 - Penitenciarul Spital București Rahova, secția ortopedie-traumatologie, 13.06.2017 – 22.06.2017 - Penitenciarul Spital Mioveni). A fost examinat neurologic în data de 21.03.2017 la Spitalul Județean Argeș, în data de 04.07.2017 i s-a efectuat un control neurochirurgical la medicul specialist, precizându-i-se că „nu necesită investigarea coloanei cervicale, dar pacientul dorește efectuarea RMN coloană cervical, personal”. Din evidențele

medicale a rezultat că a primit medicamente pe rețete compensate în zilele de 22.03.2017, 23.06.2017 și 26.05.2017.

Referitor la afirmațiile unui alt deținut cu privire la prețurile produselor din magazinul aflat în incinta penitenciarului, membrii echipei de vizită au efectuat verificări ale prețurile afișate la diferite produse comercializate și *s-a constatat că erau similare celor de la alte magazine din exteriorul unității.*

În cadrul vizitei au fost verificate și aspectele semnalate în presă, care au făcut obiectul sesizărilor din oficiu.

Referitor la sesizarea din oficiu în urma publicării într-un cotidian din data de 16.01.2017 a articolului intitulat „Zeci de pușcăriași amenință cu greva foamei. Scandalul a fost declanșat după mutarea forțată a doi deținuți ”.

Articolul prezenta informația conform căreia doi deținuți au aflat că vor fi mutați într-o altă cameră. Au solicitat explicații referitoare la motivul mutării, dar personalul echipei de intervenție din penitenciar a efectuat o percheziție, deținuții nu au fost agresați, dar au fost amenințați. În urma acestei intervenții, mai mulți deținuți au amenințat că vor intra în refuz de hrană, deoarece considerau că erau supuși unui abuz din partea personalului penitenciarului.

Din documentele prezentate de conducerea penitenciarului și din interviurile avute cu unele persoane private de libertate, a rezultat că incidentul a avut loc în data de 16.01.2017, când doi deținuții au fost mutați din camera E3.6 în camera E3.7, în urma unei reorganizări dispuse de către conducerea unității penitenciare. Decizia mutării a fost luată de conducere, întrucât existau informații operative că cei doi deținuți erau implicați în activități interzise de Regulamentul de ordine interioară al Penitenciarului Mioveni.

Nu au putut fi intervievați cei doi deținuți implicați în incident, deoarece unul dintre ei a fost transferat la Penitenciarul Târgu Jiu din data de 12.06.2017, pentru executarea pedepsei conform aprobării A.N.P. nr. 37910/09.06.2017, fiind clasificat în regim semideschis, iar cel de-al doilea deținut a fost transferat în data de 08.06.2017 la Penitenciarul București Rahova, având afaceri judiciare pe rolul Judecătoriei Sectorului 1 București.

Din aceleași documente și din discuțiile purtate cu o parte din personalul penitenciarului, a rezultat că inițial cei doi deținuți și-au exprimat verbal intenția de a intra în procedura de

refuz de hrană, fiind nemulțumiți de decizia mutării lor. Au fost mutați în camera E5.16 destinată cazării deținuților care declanșau această formă de protest, însă după doar câteva ore au renunțat la forma de protest, fiind astfel mutați la camera de destinație E 3.7. Personalul Penitenciarului Mioveni a menționat că refuzul de hrană nu s-a materializat în conformitate cu prevederile art. 54 alin.7 din Legea nr. 254/2013. Refuzurile de hrană nu au fost consemnate în registrul refuzurilor de hrană, deoarece cei doi deținuți nu au formulat cereri de a intra în refuz de hrană și au revenit în cursul aceleiași zile asupra deciziei exprimate verbal.

Mutarea celor doi deținuți s-a efectuat fără incidente, membrii S.A.S.S. participând doar ca forță de descurajare, fără a interveni în forță. Mutarea s-a efectuat cu respectarea criteriilor de separațiune și au fost luate toate măsurile pentru a preveni producerea de evenimente negative.

Membrii echipei de vizită au intervievat un deținut care cunoștea situația și a fost coleg de cameră cu cei doi deținuți implicați în incident. Acesta a menționat că mutarea celor doi deținuți a decurs normal, fără incidente, în ziua respectivă nimeni din camera în care erau cazați nu a intrat în refuz de hrană din cauza condițiilor de detenție sau din alte motive, nimeni nu a amenințat conducerea penitenciarului și nici nu a fost efectuată percheziție în acea zi în camera de detenție.

Din documentele prezentate *a rezultat că nu au existat înregistrate în acest caz alte refuzuri de hrană din partea altor deținuți.*

Concluzie:

Membrii echipei de vizită au constatat că în acest caz persoanelor private de libertate implicate în incident, nu le-au fost încălcate drepturile, procedura s-a desfășurat conform prevederilor legale, nu au intervenit forțele speciale, nefiind raportate alte incidente la acel moment și nici la cabinetul medical nu au fost înregistrate prezentări ale deținuților cu leziuni provocate prin agresiuni fizice.

Referitor la sesizarea din oficiu în urma publicării într-un portal din data de 11.05.2017 a articolului intitulat „Tragedie într-un penitenciar din Argeș: Un deținut condamnat după ce și-a ucis soția s-a sinucis”.

Din documentele prezentate de conducerea penitenciarului, din interviurile avute cu unele persoane private de libertate și cu câțiva angajați ai penitenciarului, a rezultat că deținutul care s-a sinucis, a fost adus în penitenciar de la Inspectoratul de Poliție Județean Argeș în data de 09.05.2017. A fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de omor, prin mandatul cu nr. 10/UP/2017 emis în dosarul 1893/109/2017 al Tribunalului Argeș și a fost custodiat în camera E5.6 carantină preventiv din Penitenciarul Mioveni.

În data de 10.05.2017, în jurul orei 15³⁰, supraveghetorul secției E5.A din Penitenciarul Mioveni, a procedat la scoaterea la programul de plimbare a deținuților cazați la camera E5.6-carantină, care avea un efectiv total de 6 deținuți. Dintre cei șase deținuți s-au prezentat la programul de plimbare doar cinci, deoarece deținutul a solicitat să rămână în cameră, invocând o durere de măsea și că dorea să mănânce.

La ora 16³⁵, după încheierea programului de plimbare, când persoanele private de libertate s-au reîntors în camera E5.6, au constatat că deținutul în cauză era căzut într-o baltă de sânge, pe pardoseala camerei (cambuza) de alimente. Supraveghetorul secției l-a informat telefonic pe șeful de tură, care a dispus prezentarea deținutului în cauză la Penitenciarul Spital Mioveni. În jurul orei 16⁴⁰, deținutul, având semne vitale, a fost transportat de 4 deținuți din camera E 5.6, însoțiți de un agent și prezentat la camera de stabilizare a Penitenciarului Spital Mioveni. A fost anunțat Serviciul de urgență 112 de către medicul de gradă al Penitenciarului Spital Mioveni, comunicându-i-se că nu au medic pe ambulanță. Deținutului i-au fost aplicate manevre de resuscitare, *însă la ora 16⁴⁷ medicul de gardă al Spitalului Penitenciar Mioveni a constatat decesul persoanei private de libertate.*

Au fost luate măsuri în vederea conservării eventualelor mijloace de probă prin sigilarea camerei de deținere, unde a avut loc incidentul și a camerei de stabilizare a Penitenciarului Spital Mioveni, unde a fost constatat decesul.

Au fost informate conducerea unității penitenciare, directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, Parchetul de pe lângă Tribunalul Argeș, judecătorul de supraveghere a privării de libertate din Penitenciarul Mioveni și Serviciul Medico-Legal Pitești, din cadrul Spitalului Județean Argeș.

În data de 10.05.2017 s-a prezentat la Penitenciarul Mioveni și un reprezentant al Parchetului de pe lângă Tribunalul Argeș, însoțit de trei lucrători din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Argeș, pentru efectuarea verificărilor specifice la fața locului.

În data de 10.05.2017, în jurul orei 19⁰⁰ a fost contactat telefonic agentul principal de poliție din localitatea de domiciliu a deținutului în vederea informării familiei despre deces, deoarece persoana decedată nu avea la fișa de vizită menționate persoane de contact, iar la depunerea în penitenciar refuzase să-i fie anunțată familia.

În data de 11.05.2017, Serviciul Medico-Legal Pitești, din cadrul Spitalului Județean Argeș, a emis Certificatul constatator al decesului, al persoanei private de libertate D.C.C., în care au fost consemnate următoarele cauze ale decesului *Hemoragie internă și plăgi prin autoagresiune*.

Conducerea penitenciarului a efectuat verificări în urma producerii acestui incident, consemnându-se în informarea către conducerea A.N.P. unele deficiențe, cum ar fi:

- medicul unității penitenciare nu a informat personalul operativ și psihologul despre faptul că deținutul nou-depus avea consemnate în fișa medicală tentative de suicid prin tăiere și ingerare de substanțe toxice;

- deținutul nu a fost evaluat psihologic în cele două zile în care s-a aflat în custodia penitenciarului;

- agentul supraveghetor a distribuit cuțitul care a fost folosit de un coleg de cameră al deținutului decedat, dar nu l-a retras după servirea mesei și nici când ceilalți deținuți au mers la programul de plimbare;

- agentul supraveghetor la curțile de plimbare a consemnat date eronate în registrul de plimbări.

În urma acestor constatări, conducerea Penitenciarului Mioveni a dispus unele măsuri:

- instruirea medicului (încadrat nou în sistemul penitenciar), care a fost de serviciu la data evenimentului, referitor la informarea personalului din cadrul Serviciului de asistență psihosocială cu privire la tentativele de suicid ale persoanei decedate;

- atenționarea agentului supraveghetor din cadrul secției, pentru faptul că nu a retras cuțitul distribuit pentru servirea mesei și a agentului supraveghetor de la curțile de plimbare, pentru faptul că a consemnat eronat datele în registrul de plimbări;

- reinstruirea întregului personal din sectorul operativ, cu privire la modul de realizare a sarcinilor de serviciu și la distribuirea cuțitelor în camerele de deținere;

- instruirea personalului de educație și asistență psiho-socială în legătură cu preîntâmpinarea unor asemenea cazuri, prin prezența psihologului în ziua depunerii deținutului sau cel târziu în ziua următoare (pentru cei depuși după orele de program), în scopul identificării unor vulnerabilități de ordin psihologic.

- intensificarea activităților de cunoaștere a preocupărilor deținuților.

Membrii echipei de vizită au intervievat un deținut, care a fost coleg de cameră cu deținutul care s-a sinucis, menționând că la sosirea în cameră, în data de 09.05.2017, acesta „era foarte agitat deoarece își omorâse soția”. În ziua de 10.05.2017, deținutul a solicitat să rămână în cameră, nedorind să fie scos la plimbare împreună cu ceilalți colegi. La întoarcerea în cameră a fost găsit înjunghiat cu un cuțit care era primit pentru servirea mesei. Agentul supraveghetor a anunțat șeful de tură și asistentul medical în vederea acordării primului ajutor. Persoana privată de libertate intervievată a mai menționat că deținutul în cauză „avea mustrări de conștiință” pentru fapta comisă, dar nu a menționat intenția sa de a se sinucide.

Concluzie:

Din documentele prezentate de conducerea penitenciarului a rezultat că din punct de vedere al asistenței medicale de urgență, **personalul unității penitenciare nu a acționat în mod competent pentru acordarea primului ajutor**, transportând persoana privată de libertate la camera de gardă a Penitenciarului Spital Mioveni. Personalul medical aflat la camera de gardă a anunțat Serviciul Unic de Urgență 112, inițiind totodată și manevrele de resuscitare care au rămas însă fără rezultat, fiind declarat decesul persoanei private de libertate. De menționat este și faptul că serviciul de urgență a comunicat că la apelul solicitat nu este disponibil medic pe ambulanță.

În plus, deși în istoricul medical al victimei erau consemnate și alte tentative de suicid, **medicul unității penitenciare nu a informat compartimentul de asistență psiho-socială, nici personalul din sectorul operativ și nici pe directorul unității despre posibilul risc de suicid al persoanei private de libertate, fapt pentru care aceasta nu a putut beneficia de consiliere psihologică după încarcerare.**

Agentul supraveghetor a distribuit cuțitul necesar servirii mesei la ora 14³⁰, dar nu l-a ridicat când cei 5 deținuți au mers la programul de plimbare, persoana care s-a sinucis rămânând singură în cameră. Conform Procedurii operaționale privind stabilirea regulilor de manipulare și evidențiere a obiectelor înțepător-tăietoare în penitenciar, „*pentru activitatea de porționare a hranei deținuților le vor fi distribuite, la cerere, cuțite de dimensiuni mici, cu vârf rotund, fără lama zimțată, fără șnur de fixare în jurul încheieturii mâinii, care vor fi folosite exclusiv pe perioada servitului mesei. După finalizarea activității de servire a mesei acestea vor fi retrase.*”

De asemenea, agentul supraveghetor de la curțile de plimbare *a consemnat în mod superficial datele, din care rezultă că au ieșit la programul de plimbare toți cei 6 deținuți din cameră, la ora 15³⁰ și au revenit la ora 18³⁵, aspect contrar realității, pentru că de fapt au ieșit 5 deținuți, care au intrat în cameră la ora 16³⁵ și nu la ora 18³⁰.*

Astfel, **membrii echipei de vizită au constatat de asemenea nereguli în completarea registrului de evidență a intrărilor- ieșirilor la curțile de plimbare**, precum și nereguli în aplicarea regulilor interne de manipulare și evidențiere a obiectelor înțepător-tăietoare în penitenciar.

Membrii echipei de vizită au mai constatat că în acest caz, *conducerea Penitenciarului Mioveni a acționat în conformitate cu prevederile legale referitoare la raportarea incidentului, la identificarea și verificarea cauzelor care au condus la producerea acestuia și la efectuarea demersurilor și măsurilor care s-au impus în scopul prevenirii apariției unor cazuri similare.*

Față de cele expuse, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) și art. 29¹⁵ din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

conducerii Penitenciarului Mioveni să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

- efectuarea demersurilor necesare pentru angajarea personalului pe posturile vacante, conform grilei de persoane normate, având în vedere că în unitatea penitenciară erau 59 de posturi vacante;
- gestionarea supraaglomerării prezente în camerele de detenție din cadrul Penitenciarului Mioveni, unde deținuților le revenea o suprafață mai mică de 4 m² (Camera E1.6; camera E1.11; camera E3.8; camera E5.19) în conformitate cu prevederile legale;
- efectuarea unor verificări stricte cu privire la modul în care personalul de supraveghere își realizează atribuțiile de serviciu, precum și la modul de efectuare a înregistrărilor activităților din penitenciar în conformitate cu prevederile regulamentului de ordine interioară și ale procedurilor operaționale în vigoare;
- gestionarea mai eficientă a situațiilor conflictuale apărute între persoanele private de libertate și prevenirea actelor de autoagresiune prin intensificarea activităților de consiliere psihologică;
- identificarea unui spațiu destinat desfășurării activităților de asistență socială conform prevederilor legale;
- urgentarea demersurilor în vederea reînnoirii Autorizației Sanitare de Funcționare a compartimentului medical în conformitate cu prevederile Ordinului nr. 1016/2007 privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor;
- efectuarea unor cursuri de acordare a primului ajutor în caz de urgență, atât de către personalul medical, cât și de personalul din sectorul operativ;
- instruirea personalului medical, a personalului de educație și asistență psiho-socială, cât și a personalului operativ, de cel puțin două ori pe an, în vederea unei mai bune comunicări între compartimentele unității penitenciare, în scopul prevenirii unor evenimente deosebite;

- amenajarea și dotarea corespunzătoare a curților de plimbare în conformitate cu art.132, alin.(2) din Ordinul nr.1676/C/2010 pentru aprobarea Regulamentului privind siguranța locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor.
- efectuarea demersurilor necesare reabilitării Secțiilor de deținere E3 și E4 pentru asigurarea corespunzătoare a căldurii în perioada sezonului rece;
- efectuarea operațiunilor de reparare a tavanelor care prezentau igrasie și remedierea defecțiunilor la instalația sanitară din grupul sanitar al camerelor de deținere (camera E1.6);
- efectuarea operațiunilor de reparare a pavimentului din gresie, care nu era într-o stare bună, a tavanelor și pereților care prezentau igrasie în blocul alimentar (camera de tranșare carne, hol, camera de spălare veselă);